

CONAF: Bancile trebuie sa-si calibreze atent politica de creditare si sa sustina economia româneasca

Riscul unei crize bancare este, deocamdata, relativ mic, atât în România cât și în Uniunea Europeana, însa bancile trebuie sa-si calibreze atent politica de creditare si sa sustina economia româneasca, întrucât strategia precautiei excesive poate arunca economia în recesiune, sustin reprezentantii Confederatiei Nationale pentru Antreprenoriat Feminin (CONAF), într-o analiza transmisa joi AGERPRES.

"În acest moment, bancile europene sunt preocupate de evitarea problemelor si una dintre strategiile din agenda lor este precautia. Vor credita mai putin, mai rar si mai prudent. Vor evita creditarea domeniilor considerate riscante. În acest context în care bancile românești nu finanteaza suficient mediul privat de afaceri, care ar putea fi efectele unei atitudini si mai restrictive, dictata de strategia grupurilor financiare mama, de evitare a riscurilor în perioade de volatilitate si turbulenta? Aceasta perspectiva ne îngrijoreaza deoarece s-ar putea sa evitam o criza bancara, dar, în opinia membrilor CONAF, nu vedem cu am putea evita o criza a creditarii, sustinuta de o strategie a precautiei excesive. Pentru ca, pâna la urma, dobânzile acestea extrem de mari aplicate creditelor în piata bancara româneasca acopera toate riscurile si au produs profituri imense în raport o creditare atât de ezitanta", se arata în analiza citata.

CONAF transmite ca ramâne un partener serios al bancilor, dar le cere acestora sa-si calibreze atent politica de creditare si sa sustina economia româneasca.

"Pâna la urma s-ar putea ca absorbtia ineficienta a banilor europeni sa fie un efect indirect al subdezvoltarii unor afaceri care n-au acces la creditare. Nu sustinem suprataxarea profiturilor bancilor, vrem însa sa observam cum bancile au încredere în afacerile românești si le finanteaza serios, consistent, pe termen lung si la costuri rezonabile. Pentru bunastarea comuna, 200 de miliarde de lei este o suma mult prea mica pentru a sustine o cresterea economica, cel mult poate întretine stagnarea. Evident, înasprirea creditarii va elibera mai multi bani pentru plasamente în titluri de stat, care nu-i asa, nu sunt riscante. Însa o reducere mai puternica a unei creditari atât de ezitante va lovi, indirect, chiar bugetele statului, deoarece ar aseza economia româneasca pe drumul spre recesiune", releva sursa citata.

În esenta, atât în România, cât și în Uniunea Europeana riscul unei crize bancare este, deocamdata, relativ mic. Însa "nimic nu este sigur mâine, nimic nu este sigur anul viitor si nimic nu este vreodata sigur, nici în piete, nici în previziunile de afaceri sau în orice altceva", a avertizat Warren Buffett saptamâna trecuta, la întâlnirea anuala a investitorilor în conglomeratul Berkshire Hathaway,transmit reprezentantii CONAF.

*** Bancile românești sunt stabile, dar crediteaza ezitant**

Potrivit analizei CONAF, tensiunile din pietele financiare pot avea consecinte imprevizibile si implicatii economice periculoase si asupra economiei românești.

"Bancile din România au afisat profituri consistente si sunt legate de grupuri financiare puternice. În opinia analistilor de la Standard & Poor's "sectorul bancar al României, predominant strain si finantat în mare parte prin depozite, ramâne stabil. Rentabilitatea ramâne ridicata, iar cotele de capital si lichiditate sunt sanatoase", se arata în analiza.

O eventuala înasprire a standardelor de creditare va transmite un impuls negativ economiei, deoarece aproape singura sursa de finantare a nevoilor afacerilor mici si mijlocii este creditul bancar. De altfel, nici pâna la aparitia acestor tensiuni din piata financiara bancile nu ofereau usor credite.

De altfel, conform Standard & Poor's "piața românească este subbancarizată, cu împrumuturi acordate sectorului privat echivalente cu aproximativ 26% din PIB, ceea ce limitează capacitatea sectorului financiar de a acționa ca intermediar și catalizator al activității economice".

"Și la capitolul finanțării economiei prin credite suntem codasii unui clasament european neoficial, oarecum racordati la realitățile pietelor bancare din Ruanda, Kazahstan, sau Uzbekistan. Bulgarii, albanezii și moldovenii stau mai bine. O eventuală încetinire a creditării ar putea frâna și mai mult creșterea economică într-un an deja tensionat de efectele crizelor suprapuse", potrivește documentului.

În România creditele totale acordate firmelor și populației, în valoare de 370 de miliarde de lei, sunt integral finanțate de depozitele clienților. Creditele au consumat doar 70% din depozitele care au urcat la 524,454 miliarde de lei. Diferența este împinsă în buzunarele statului.

"Sectorul bancar menține cea mai mare expunere la suveranul intern dintre țările din Europa Centrală și de Est, portofoliul de titluri de creanță al sectorului reprezentând 22,4% din activele sale și cuprinzând în mare parte obligațiuni suverane", constată raportul agenției de rating Fitch.

"Piața bancară românească pare oarecum ferită de probleme, spun rapoartele agențiilor de rating. Dar, în opinia CONAF, acest calm relativ se datorează unei strategii de stagnare: doar ceva mai mult de două treimi din banii depuși în bănci de populație și de firme sunt folosiți pentru creditarea afacerilor și gospodăriilor. Dacă ne uităm la creditarea afacerilor peisajul este și mai sumbru. Din suma totală a depozitelor doar 38% este utilizată pentru creditarea companiilor. La finalul primului trimestru companiile românești accesaseră credite în valoare de 200 de miliarde de lei (aproximativ 40 de miliarde de euro). Cum poate sectorul privat românesc să susțină creșterea economică dacă finanțarea bancară reprezintă doar 12% din produsul intern brut (PIB)?", arată analiza citată.

Reprezentanții Confederației Naționale pentru Antreprenoriat Feminin analizează în documentul citat tensiunile de pe piața financiară europeană și internațională, dar și îngrijorarea creată după mai multe sincope în acest sector.

"Tensiunile din pietele financiare americane, în care bănci locale au colapsat pe neașteptate, urmate de salvarea, în extremă, a uneia dintre marile bănci ale lumii, Credit Suisse, au răspândit un val de îngrijorare în Europa. Avertismentele analiștilor sunt prudente: nu vom avea un o criză bancară europeană, deoarece reglementările Uniunii au fost mai precise și mai severe decât cele americane, însă riscul intensificării unor probleme punctuale nu poate fi ignorat. În acest context complicat de suprapunerea unor crize multiple posibilitatea unei recesiuni a economiilor europene, inflamată și de problemele băncilor, rămâne un scenariu posibil", se menționează în analiza citată.

*** O criză de încredere**

În peisajul bancar european băncile se tem de efectele inflației persistente, de mișcările de creștere a dobânzilor cheie ale Băncii Centrale Europene și de spectrul unei recesiuni. Băncile europene privesc cu îngrijorare mișcările deponenților, după retragerea bruscă a depunerilor din băncile americane, exercițiu care a provocat și colapsul gigantului bancar elvețian Credit Suisse. Toate băncile se tem de o criză de încredere. Încrederea este elementul esențial al pieței financiare, fie că vorbim de bănci, de fonduri de investiții, de firme de asigurări sau de orice companie listată la vreo bursă. Pentru a evita un eventual șoc al retragerii investitorilor, băncile europene "pregătesc planuri masive de rascumpărare de acțiuni", notează Standard & Poor's "în timp ce caută să calmeze investitorii speriați de recente tulburări din sectorul bancar".

*** Un posibil punct de inflexiune: 28 iunie**

Piata bancara europeana are însa un moment sensibil, care ar putea fi un punct de inflexiune si ar necesita interventia autoritatii bancare sau a guvernelor. În 28 iunie, bancile europene trebuie sa ramburseze 477 de miliarde de euro pe care i-au împrumutat de la banca centrala în urma cu trei ani. Este ultima transa a unor operatiuni de refinantare directionata pe termen lung (TLTRO) ale Bancii Centrale Europene, în contextul pandemiei de Covid 19.

"Nu exista nicio surpriza despre TLTRO", a declarat saptamâna trecuta Christine Lagarde, presedinta BCE. Ea a adaugat ca, potrivit calendarului initial, ar fi trebuit sa fie în joc sume mai mari, de un trilion de euro, însa bancile au rambursat o mare parte din bani înainte de termen. Șefa BCE a mai adaugat un element cu efect de calmare a nervozitatii: la nevoie, bancile pot apela la alte "ferestre de lichiditate" puse la dispozitie de BCE. "Daca s-ar întâmpla ceva, am demonstrat în trecut ca putem fi inventivi", a conchis Lagarde, care a raspuns astfel indirect îngrijorarii unor analisti care considera ca autoritatile bancare americane au o paleta mai complexa de instrumente de interventie.

Totusi, analistii celei mai severe agentii de rating Standard & Poor's avertizeaza ca "au fost evidentiate si pericole în ceea ce priveste rambursarea fondurilor din cel de-al treilea program de operatiuni de refinantare pe termen mai lung al BCE (TLTRO III), care ar putea cauza un deficit de lichiditate la unele banci". Cu alte cuvinte, BCE trebuie sa deschida un alt program de refinantare, pentru a sustine bancile cu probleme.

Un semnal de alarma a fost tras recent de Andrea Orcel, seful UniCredit, una din marile banci italiene, care avertiza ca sunt multe banci care au probleme pe care autoritatile le ignora. Este piata bancara italiana în pericol sa alunece într-o criza? În 28 iunie, aproape o treime din cele 477 miliarde de euro care trebuie rambursate din programul TLTRO de împrumuturi ieftine sunt obligatii ale bancilor italiene, iar analistii Societe Generale considera ca acestea nu au suficiente rezerve în exces pentru a le onora.

Cu un profit record de 2,1 miliarde de euro în primul trimestru al acestui an, UniCredit nu pare a fi inclusa în avertisment. Totusi, nu trebuie ignorat faptul ca bancile italiene sunt principalele finantatoare ale datoriei imense a Italiei, care a depasit 144% din PIB anul trecut. Silicon Valley Bank s-a prabusit dupa ce a încercat sa vânda, în pierdere, obligatiuni suverane americane emise cu randamente mici, în perioada în care dobânzile de politica monetara erau extrem de joase. Analistii agentiei de rating Fitch sugereaza însa ca marile banci italiene au rezerve suficiente si profituri confortabile.

*** Suprataxarea, un câstig pentru bugete statelor, un risc pentru bancile lor**

Adevaratul motiv al avertismentului transmis de seful UniCredit poate fi însa explicat prin opozitia bancherilor italieni fata de intentia ministrului Economiei, Giancarlo Giorgetti, de a impune o suprataxa pe profitul bancilor.

Informatia a fost transmisa de Reuters saptamâna trecuta, care a citat surse guvernamentale ce au sugerat ca planuita taxa exceptionala pentru banci ar putea sustine finantarea unor masuri de ajutor pentru familiile afectate de o inflatie care se situeaza încapatânat peste media zonei euro.

Bancile spaniole sunt deja fragilizate de suprataxarea profiturilor, pe care Guvernul de la Madrid le-a considerat ca fiind exceptionale, la fel ca cele ale companiilor din energie. Și Ungaria, Cehia si mai nou, Lituania, au impus o taxa exceptionala pe profitul bancilor. Existenta acestei taxari suplimentare a profiturilor a avut ca efect scaderea cotatiilor bancilor expuse pe burse. În conditiile noi ale incertitudinii si temerilor provocate de problemele bancilor americane si a prabusirii Credit Suisse, suprataxarea bancilor ar putea provoca probleme, fara a îmbunatati în vreun fel situatia debitorilor.

*** Cazul Deutsche Bank**

Nici bancile germane nu sunt imune în fata pericolului unei crize. Recent, Deutsche Bank, cel mai mare creditor al Germaniei, a stat sub presiunea investitorilor la burse, care au forțat o scadere masivă a pretului acțiunilor sale, deci o deteriorare a valorii de piață. Acțiunile sale au scăzut drastic în martie, după ce s-au inflamă problemele Credit Suisse și pe fondul crizei bancilor americane.

"Ce anume a fragilizat poziția Deutsche Bank, deși a afișat un profit masiv de 5,7 miliarde de euro anul trecut? Ei bine, problemele sale din trecut au clătinat încrederea investitorilor. Una dintre probleme a fost o penalizare de 7,2 miliarde de dolari aplicată de autoritățile americane sucursalei sale din Statele Unite deoarece aceasta ar fi oferit instrumente financiare complexe garantate cu credite ipotecare, care mai târziu s-au deteriorat. Piața a privit cu scepticism și detinerile mari și complexe, expunerea la instrumente financiare derivate și abilitatea de a afișa profituri viitoare. Banca a afișat însă profituri interesante în primul trimestru al acestui an, semnificativ mai mari decât cele înregistrate în aceeași perioadă a anului trecut. Profitul brut a urcat până la 1,9 miliarde de euro, cu 12% superior celui din primul trimestru al anului trecut, un record al ultimilor zece ani", se arată în analiză.

Totuși, gigantul financiar german a afișat și o statistică îngrijorătoare: clienții au retras din conturile sale 29,5 miliarde de euro în primele trei luni ale acestui an. Această scădere a depozitelor pe parcursul primului trimestru până la 592 de miliarde de euro, de la 621,5 miliarde de euro la sfârșitul anului 2022 semnalizează o problemă de încredere. Însuși cancelarul german Olaf Scholz a simțit nevoia să susțină banca: "Nu există niciun motiv de îngrijorare. Deutsche Bank și-a modernizat și reorganizat afacerile și este o bancă foarte profitabilă".

*** Un peisaj complicat**

În esență piața bancară europeană oferă un peisaj complicat de inflație persistentă, "traseul încapatat" (deocamdată) al BCE de majorare a dobânzilor de politică monetară, nervozitatea deponentilor și a investitorilor și, în multe cazuri, de pierderile provocate de afacerile înghețate sau închise din Rusia. Spectrul unei posibile recesiuni sau umbra unei probabile încetiniri a economiei statelor europene completează un peisaj cenusiu și tensionat.

Radiografia momentului descrie alegeri dificile pentru bancile europene. Pentru a evita un asalt speculativ masiv asupra acțiunilor lor, multe bănci au decis să și le rascămpere. Aparent profiturile mari afișate pentru anul trecut le pot ajuta în acest exercițiu. În realitate însă, băncile se vad obligate să și liniștească investitorii, extrem de sensibili în acest moment, ca atare nu pot arunca sume semnificative în acest exercițiu de protejare a valorii de piață. De altfel autoritățile bancare au transmis un avertisment sever spunând că rascămpararea acțiunilor este un exercițiu inoportun în această perioadă.

*** Riscul optimismului, contracarat de standarde severe**

Înșă tensiunea din piața financiară se va resimți asupra economiei, deoarece scenariile de risc urmarite atent de autoritățile bancare vor frâna și mai mult creditarea populației și companiilor. Deși autoritățile de reglementare sunt optimiste în privința evoluției bancilor europene, îngrijorarea privind acumularea unor riscuri severe persistă. Un prim efect al acestei îngrijorări este un îndemn la prudență în activitatea de creditare. Jacob Gyntelberg, director pentru analiză economică și de risc al Autorității Bancare Europene (ABE) a explicat de ce testul de stres din 2023 cere bancilor să și masoare pentru prima dată riscurile în 16 sectoare de activitate economică. "Testele de stres reflectă îngrijorarea autorităților de reglementare cu privire la optimismul excesiv în rândul instituțiilor de credit", spunea Jacob Gyntelberg. "Lumea se schimbă, provizioanele sunt prea scăzute", adăuga el într-un interviu pentru ziarul italian *Il Sole 24 Ore*, în februarie, înainte de prăbusirea Silicon Valley Bank.

*** O criză a creditării la orizont**

Aceasta îngrijorare se va transfera asupra creditarii afacerilor si persoanelor fizice, care este deja mai dificil de obtinut. Înasprirea continua a standardelor de creditare ar putea avea un efect de domino asupra economiilor europene, care sunt deja într-un scenariu de încetinire a cresterii economice. Nu doar firmele mici si mijlocii ar fi afectate de limitarea accesului la împrumuturi. Înasprirea standardelor de credit ar limita cheltuielile persoanelor, afectând brutal si disproporționat gospodariile cu venituri mai mici si ar reduce consumul si, implicit, încasarile statului din taxe indirecte.

Înasprirea conditiilor de creditare, fenomen care s-a produs deja cu o viteza impresionanta, dar pe care spectrul unei crize bancare îl poate amplifica, ar putea arunca în recesiune severa economiile europene. Riscul unei recesiuni severe în cazul limitarii creditarii este mult mai mare în Europa, unde, spre deosebire de Statele Unite, bancile sunt principalele surse de creditare pentru afaceri. Pietele bursiere europene sunt mai puțin sofisticate si sunt dominate de jucatori puternici. Firmele mici si mijlocii nu pot atrage finantare din burse, depind aproape exclusiv de creditul bancar. Probabil nu se va materializa o criza bancara în Europa, însa va fi evitata cu riscul declansarii unei crize a creditarii.